

5

مەدەرى : مەھمۇد سادىق

باش مەدەرى : ئىمىن سەيپىيە

بىرىنچى يىل

سايى ۳ -

۱۳۳۰

دەرىسى ئۈچۈن يازىد

تۈرك سۆزى

يېڭى

۲۴ نىسبە

۱۳۳۰

دەرىسى ئۈچۈن يازىد

خەلقە تەلۋىر كىتەك ، خەلق ئىچۈن چالغىمۇ . . .

بۇ مەيلىدەكى يازىلار :

ئەمەلىي ۋە خەلق تۈركچە : ئابدۇللا توقايىف ۋە لىسانى ، ئىمىن سەيپىيە ، شەرىف : ئاى قەلە ، ئابدۇللا توقايىف ، رەسلىمىز ،
ت . س . ئ . مىللىيە : چاقىر اوغلان ، مەشەلى اوغلى ، تۈرك دىنىيەندە ، آ . خ

ئادەمخانىسى : نور ئىمەنيەدە ۴۰ نومۇرلۇق تۈرك يۈردى

مەتبەئە خەيرىيە ۋە شەركەسى - ئىستانبۇل

۱۳۳۰

يىل : ۱ صاى ۳

يىللىقى

عثمانلى مەلىكىتى ۱۲۰۰ غروش
روسىيە ۋە مەجلىستان ۱۲۰۰ روبلە
باشقا مەلىكىتلەر ۱۲۰۰ فرانك

صايدىسى ۱۰ پارا

تۈرك سۆزى

خەلقە دوغرى كېتەك ، خەلق ۱۲۰۰ جالېشمق . . .

ھەفتە ۱۰ « تۈرك بوردى » طرفىدە ھېتقاربىلەر

مەدېرى جلال ساھىر

ادارە خانە

استانبولە نور عثمانىيە

جادە سەندە ۴۰۰ نومرولى

« تۈرك بوردى »

نېجىشە ۲۴ نېسان ۱۳۳۰

بۇ صايدە كىي بازىلەر :

عمومى ۋە خصوصى تۈركچە ، عمر سيف الدين * شعر : اى قلم ، عبدالله توقايف * رسملىرىمىز ، ت . س * مىلى ھىكايە :
چاقىر اوغلان ، مەشىلى اوغلى * تۈرك دىياسەندە ، آ . ح

عبدالله توقايف مەرھوم : وفاتىدىن اىكى يىل اول

عمومی و خصوصی تورکجه

۱

عبدالله توقایف ولسانی

هرملتک بر لسانی واردر . تورککړک لسانی ده
قونوشدقلری تورکجه در . لاکین استانبولدن تاجین
حدودلرینه قادار قونوشولان تورکجه برمیدر ؟ خاییر...
تورکجه ده شیوه اعتباریه از چوق ده گیشمشدر . حتی
تورانی بر طرفه بر اقام ؛ استانبولده کی تورککړک دیلرندن
نزهلی اولدوقلرینی آگلاییلیرز .

مثلاً مناسترلی و اوخریلی بر تورک ، شیوه سیله روم ایلی
اولدیغی هایقیریر . قسطمونییلرک ، دیار بکرلیلرک ،
أرضروملیلرک ، گرکوکیلرک شیوه لری باشقا باشقادر .
بونلره «محلی تورکجه» دینیر . بونکله برابر بر لرلندن چوق
اوزاق اولان برلرک تورککری کندی آرلرنده آگللاشوب
قونوشا بییلرلر .

استانبولده کیم واردر که بر قسطمونییلرک ، بر مناسترلینک ،
بر أرضروملینک سولایگنی آگللاماسین ؟ حتی کاشغردن ،
طاشکنددن ، بخارادن گلن تورک حاجیلریله بز ترجمانسز
قونوشا بییلورز . فرقلر اهمیتسز و شیویه عائددر .
تصرف صیغه لری همان همان بر درر . یالکیز شمال
قارده شلریمز و تانارلر آراسنده اُسکی تورکجه نیک (غ) لری
حالا یاشایور . محلی بر تورکجه دن باشقا برشی اولمایان
تانارجه اونک ایچون آیری بر لسان عد اولونویور .

هر ملت گیبی تورککړکده لسانی محلی شیوه لره
قونوشولور . بونلر آیری آیریدر . بر اولان ادبیات
لسانیدر که اوده استانبولده قونوشولان نازک و گوزل
تورکجه در . ننه کیم قریمده کی ترجمان غزنه سی استانبول
تورکجه سیله نشر اولونور . قافقاسیا غزنه لری ده اویله ...

روسیه ده کی تورک قارده شلریمز بزم گیبی حاکم یعنی
مسعود اولمادقلرندن ، آرلرنده چوق شاعر یتشمه مشدر .
گچن سنه وفات ایدن مرحوم عبدالله توقایف اولرک همان
بریحیک ملی شاعر لریدر . بوشاعر احمدیه ، محمدیه ، انوار

العاشقین کی اُسکی اثرلری چوق اوقودیفندن هب اوبوزوق
و فقط ساده اولان لسانی قوللامشدر . اکر استانبول
تورکجه سیله شعرلر ، رومانلر ، دستانلر یازسیده شیوه سز
اوده اوقادار سودیگی ملتک ادبی لسانیه ترنم ایده جکدی .
بزم ادیبلریمز ، شاعرلریمز ، قونوشدیغمز گوزل استانبول
تورکجه سنی اهامل ایده رک عربجه ، عجمجه ترکیلر یایغی
بر معرفت ظن ایتدکلرندن ناصیل تورکجه ده کی تورککړک اثرلری
اوقومامشلسه بوتون توران خلقی ده اوقومامشدر .

عبدالله توقایف ده اولرک لسانی بگه نهمش و یازیق که
استانبوللی اولمادیفندن کوزل تورکجه ایله ده شعرلری
یازامامشدر . بونکله برابر همان هیچ ترکیب قوللاماش
و قونوشولان شمال تورکجه سیله یازمشدر . حالبوکه شمال
تورکجه سی تورککړک ادبی لسانی ده گیلدر . آنجاق تورکجه نیک
محلی بر شیوه سیدر . شمال خلقی اثرلری سوه سوه اوقور ؛
فقط بوتون تورککړک اوقویاماز . بوتون تورککړک سوه سوه
اوقویاجنی ادبی لسان اولان استانبول تورکجه سیدر .
ترکیبسز و طبیعی استانبول تورکجه سستی یازمق یالکیز
تورکجه ده کی تورک شاعرلرینک وظیفه سی ده گیلدر .
ملی و ملتک ، یعنی بوتون تورانک شاعرلری استانبول
تورکجه سنی اوگره ننگه غیرت ایملی ، ملی تورک صرقتک
تمامیت و حاکمیتی تأمینه چالیشمالیدرلر .

ملیت دیمک «لسان و ملی معارف» دیمکدر . مشترک ادبی
بر لسانی اولمایان بر ملت رابطه سز سورولر صاییلر .
لسان اُک قوی بر باغدر . بوباغی نوزمک بوتون توران
ادیبلرینک اُک مقدس بر وظیفه سیدر . عبدالله توقایف
احتمال بو حقیقتی آگلادیغی ایچون استانبول تورکجه سته
ممکن اولدیغی قادار یاقلاشیوردی . فقط یازیقکه غیرملی
عروض وزنلری تورکجه ظن ایدیوردی . او وقت
بو غیرملی عروضک تورکجه کی خراب ایدن بابانچی و آنجی
بر اصول اولدیغی تورکجه ده کیلر بیله بیلمیورلردی .
اگر او ملی عروضمز اولان هجه وزنلریله یازمش اولسایدی
شبه سز یازیلری داها قصورسز اولاجقدی .

مرحوم عبدالله توقایف : وفاتندن ایکی ساعت اول راحت دوشکندہ

ای قلم

شمال قارده شلریمزک شاعری عبدالله توقایفک بو عنوانلی منظومه سندن شو سطرلری نقل ایدیورز . مقصدیمز اونک لسانندن
بر نمونه گوسترمکدر . آندرون ادبیاتک مشوم لسانی او خلقی شاعرینی بیله شاشیرتمش ، اوقادار سربست برعه مساعدده ایتهمشدر .

باقا هیچ کس خاطریته ، ملتک دردینه باق ،
بد دعا ، یاوز دعا به هر زمان آصما قولاق .

ای قلم ، سندن گیلر هپ بختمز ، اقبالمز ،
بکله نور دورت گوز ایله لطفکده استقبالمز

گچمسون قارانیغیلقدہ ماهمز هم سمالمز
غافلر بز ، جاهلر ! وای حالمز ، وای حالمز ...

هر طرف مسلملری بر بر ایدرلر آه ، واه
نه سیبله کلدی بز که بویله بر بخت سیاه

ایله یاردیم بز که هر دم ای قلم قیل مرحمت

رفع اولونسون جمله حسرت فقر و حقیر و مسکنت ...

محررلرکده بویوک وظیفه لری واردر . معنوی وطن
اولان لسانک مدافعلری ، عسکرلری ، قهرمانلری
اونلردر . و لسان اویله بروطندر که بوزولورسه آرتیق
نه ملت قایلر ، نه دولت ...

غیرملی عروض وزنلری قوللاندیغی ایچون بر چوق
تورکجه کله لرک شیوه سنی بوزمشدر . ملتق سوهن و اونک
دیبله یازمق ایستیه نلر شیوه علمنک بو انجه لکلرینی
تدقیق ایتلیدرلر . یازی یازمق معناسز لاقیردی سونیک
ده گیلدر .